

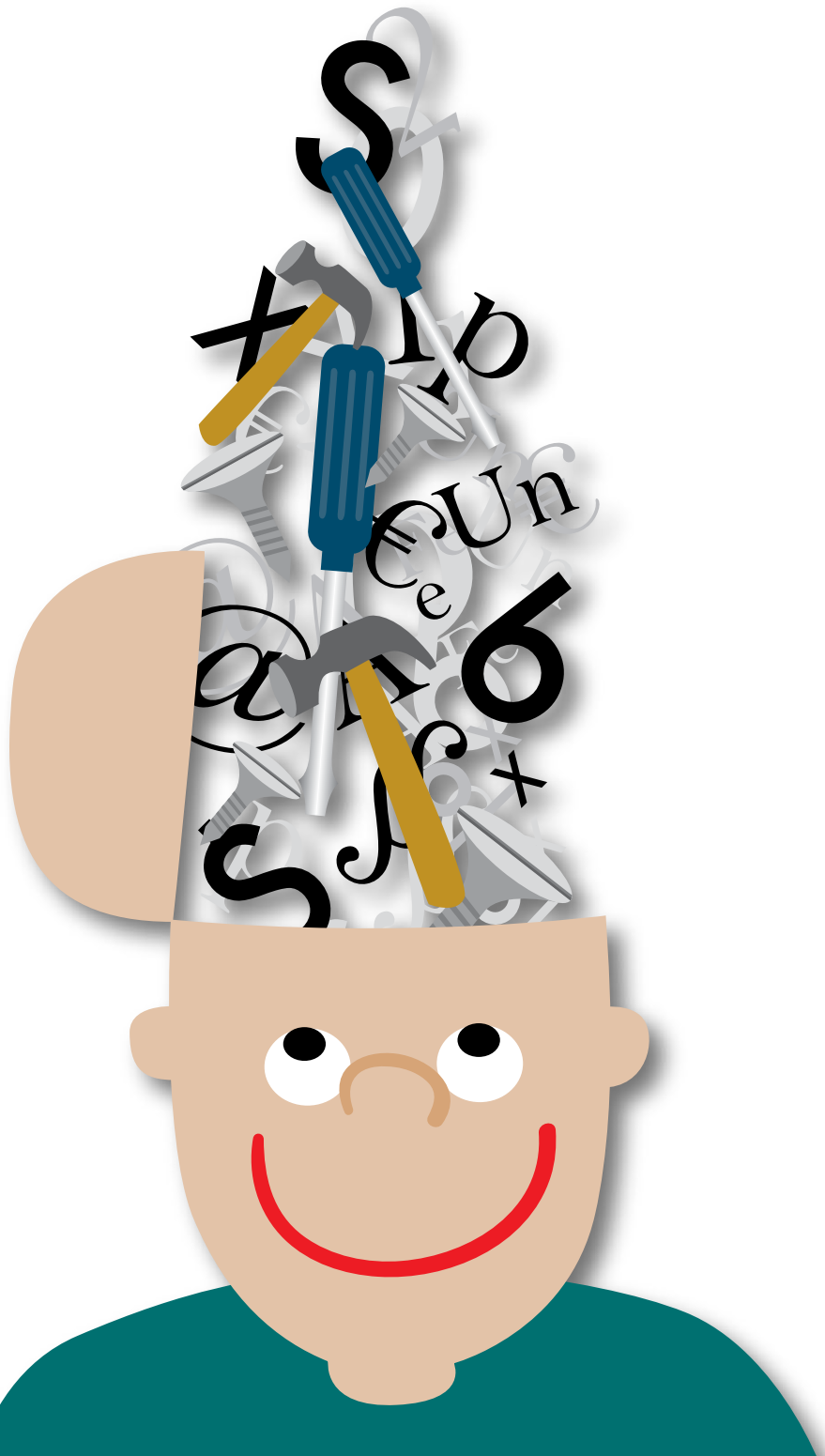
2. Alle unge skal have en ungdomsuddannelse

Alle unge skal have en ungdomsuddannelse, så de er rustet til arbejdsmarkedet og videre uddannelse. De unge skal enten have en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse.

Næsten alle unge starter på en ungdomsuddannelse, men mange falder fra. Frafaldet er især højt for erhvervsuddannelserne. Det er regeringens mål, at mindst 95 pct. af alle unge i 2015 skal gennemføre en ungdomsuddannelse. I dag er andelen ca. 80 pct. Målsætningen stiller især krav om, at flere gennemfører en erhvervsuddannelse.

REGERINGENS MÅL FOR AT ALLE UNGE SKAL HAVE EN UNGDOMSUDDANNELSE

- Mindst 85 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2010 og mindst 95 pct. i 2015.
- Ungdomsuddannelserne skal være attraktive, og kvaliteten skal være i top.
- Erhvervsuddannelserne skal udfordre de dygtigste elever og give dem muligheder for videre uddannelse. Samtidig skal erhvervsuddannelserne rumme realistiske uddannelses tilbud til elever med svage faglige forudsætninger.

Unge med en erhvervsuddannelse har en høj beskæftigelsesgrad. Og mange erhvervsuddannelser giver de unge færdigheder på et højt niveau.

Men erhvervsuddannelserne har også en række svagheder. Der er ikke nok praktikpladser. Der mangler uddannelsestilbud til såvel stærke elever, som elever med svage forudsætninger. Udbuddet af uddannelserne og uddannelsernes indhold udvikles ikke godt nok i forhold til nye krav på arbejdsmarkedet.

Målet om, at alle skal have en ungdomsuddannelse, kan kun nås, hvis alle, der er involveret i uddannelserne, løfter deres ansvar. Eleverne skal have bedre forudsætninger med fra folkeskolen. Eleverne og deres

forældre skal forstå betydningen af en ungdomsuddannelse. Kommunerne skal have et klart ansvar for, at de unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse. Arbejdsgiverne skal sikre et tilstrækkeligt antal praktikpladser. De enkelte erhvervsskoler skal sikre høj kvalitet. Og frafaldet skal bringes ned på både erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser.

Erhvervsuddannelserne skal trindeles, så de passer til både de dygtige og de svage elever. Og der skal skabes bedre grundlag for at uddannelsesdække flere beskæftigelsesområder end i dag og hurtigere tilpasse uddannelsesudbuddet til nye behov på arbejdsmarkedet.

STRATEGI FOR AT ALLE UNGE SKAL HAVE EN UNGDOMSUDDANNELSE

1. Kommunerne skal have et klart ansvar for, at alle unge får en ungdomsuddannelse.
2. Arbejdsgiverne skal sikre praktikpladser nok.
3. Erhvervsuddannelserne skal passe til både de bogligt svage og stærke elever.
4. Erhvervsgrunduddannelsen skal give flere unge en uddannelse.
5. Frafaldet på ungdomsuddannelserne skal ned.
6. Erhvervsuddannelserne skal uddanne til nutidens og fremtidens arbejdsmarked.

2.1 Kommunerne skal have et klart ansvar for, at alle unge får en ungdomsuddannelse

Ansvar for at de unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse er ikke klart placeret i dag. Der mangler overblik over, hvilke unge der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse og hvorfor.

Kommunerne skal have et klart ansvar for, at den enkelte unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse. En særlig belønningsordning skal styrke kommunernes økonomiske incitament til at løfte an-

svaret. Alle kommuner skal udarbejde en handlingsplan for, at alle unge får en uddannelse. Kommunerne skal følge systematisk op over for unge, der ikke starter på en uddannelse, eller som falder fra.

Præcisering af lovgrundlaget om kommunalbestyrelsens ansvar for uddannelse: Det skal præciseres i lovgrundlaget, at kommunalbestyrelsen har et klart og sammenhængende ansvar for børns læring og uddannelse fra førskolealderen til de unge forlader folkeskolen, og skal have et klart og sammenhængende ansvar for, at de unge går i gang med og fuldfører en ungdomsuddannelse. Forslaget skal ses i sammenhæng med den aftalte ændring af folkeskolelovens formålsparagraf, jf. afsnit 1 i kapitel 1.

Kommunerne skal have et klart ansvar for, at alle unge får en ungdomsuddannelse: Kommunernes ansvar for, at alle unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse, skal styrkes. Der skal indføres en kommunal belønningsordning, der belønner kommuner, der kan øge antallet af 18-årige, der er i

gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse. Belønningen udgør 50.000 kr. pr. ekstra 18-årig, der er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse, sammenlignet med året før. Omvendt skal kommuner betale 50.000 kr., hvis antallet af 18-årige i uddannelse falder. Der korrigeres for årgangens størrelse. Belønningsordningen finansieres ved et kommunalt bidrag, der beregnes i forhold til kommunens indbyggertal. Ordningen er udgiftsneutral for kommunerne under ét. Herudover kan kommunernes økonomiske incitament fx styrkes ved fuld kommunal finansiering af produktionskolerne.

Kommunal handlingsplan for, at alle unge gennemfører en uddannelse: Kommunerne skal udarbejde en handlingsplan for deres indsats for, at unge gennemfører en ungdomsuddannelse. Handlingspla-

nen skal årligt drøftes i kommunalbestyrelsen. Der skal etableres en central kortlægning af, hvor stor en andel af en ungdomsårgang, der får en ungdomsuddannelse i de enkelte kommuner, så indsatsen kan sammenlignes. Resultatet skal offentliggøres.

Systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen: Kommunerne skal forpligtes til at etablere en systematisk, opsøgende og opfølgende indsats over for den enkelte unge, der ikke er påbegyndt eller har afbrudt en ungdomsuddannelse.

Kommunerne skal give de unge en god vejledning: Vejledningen i folkeskolen om ungdomsuddannelserne skal starte tidligere og have fokus på de unge, som har særlig behov for vejledning og støtte, jf. afsnit 3 i kapitel 3.

2.2 Arbejdsgiverne skal sikre praktikpladser nok

For at nå målet om, at mindst 95 pct. af de unge i 2015 skal gennemføre en uddannelse, skal der frem til 2015 oprettes langt flere praktikpladsaftaler i de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Antallet af praktikpladser er vokset meget i de seneste år. Hvis det viser sig, at udviklingen i de kommende år ikke er tilstrækkelig til at sikre målet om, alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse, vil regeringen yderligere styrke den enkelte virksomheds tilskyndelse til at oprette praktikpladser. Det offentlige skal øge antallet af praktikpladser. Eleverne skal være fagligt og geografisk mobile.

Erhvervsuddannelserne skal dække flere beskæftigelsesområder end i dag. Det vil give flere virksomheder mulighed for at deltage i uddannelsen af unge.

Antallet af praktikpladser skal øges: Antallet af praktikpladser er øget betydeligt de senere år. Regeringen vil følge udviklingen i antallet af praktikpladser og vurdere, om udviklingen i antallet af praktikpladser er tilstrækkelig til, at målet om, at mindst 95 pct. af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse, kan nås. Hvis dette ikke er tilfældet, vil regeringen yderligere styrke den enkelte virksomheds incitament til at indgå elevaftaler med unge på de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Flere praktikpladser på flere beskæftigelsesområder: Flere beskæftigelsesområder skal dækkes af erhvervsuddannelser. Det vil udvide mulighederne for praktikpladser. Hvis de eksisterende faglige udvalg ikke reelt påtager sig opgaven med at dække behovet, skal behovet dækkes ved at nedsætte særlige udviklingsudvalg til at løse opgaven, jf. afsnit 6 i dette kapitel. Skolerne skal have bedre grundlag for at oprette nye fleksible, individuelle erhvervsuddannelser. Uddannelserne skal fx kunne omfatte dele af en eller flere erhvervsuddannelser mv. og bestå af skoleundervisning og praktikuddannelse i en virksomhed.

Flere praktikpladser i staten: Staten skal løfte sin del af ansvaret for at sikre praktikpladser nok. Inden udgangen af 2007 skal staten øge antallet af praktikpladser med mindst 25 pct. Også efter 2007 vil staten øge det samlede antal elever, så staten yder sit bidrag til at nå målsætningen om, at mindst 95 pct. af en ungdomsårgang i 2015 skal have en ungdomsuddannelse.

Flere praktikpladser i kommunerne: Regeringen vil med KL drøfte måltal for antallet af praktikpladser i kommunerne.

Kommunerne skal stille praktikpladser til rådighed i et omfang, der svarer til de kommunale arbejdspladseres behov for uddannet arbejdskraft. På social- og sundhedsområdet skal kommunerne oprette det antal praktikpladser, der er fastlagt gennem dimensioneringsordningen. Ved udlicitering af kommunale pleje- og omsorgsopgaver kan kommunen opfylde sin forpligtelse ved at lade den private virksomhed overtage uddannelsesopgaven. Tilsvarende kan kommuner sikre oprettelse af praktikpladser inden for andre områder fx ved, at private virksomheder, der udfører kommunale opgaver, uddanner elever.

Dimensionering af uddannelser skal øge elevernes mobilitet: Der skal etableres mulighed for at dimensionere og adgangsbegrænse de mest populære modeuddannelser allerede ved indgangen til erhvervsuddannelsernes grundforløb. Det vil bidrage til at mindske frafaldet i grundforløbet og øge elevernes faglige og geografiske mobilitet.

Aflønning af lærlinge: Det henstilles til parterne, at nye overenskomster om aflønning af lærlinge ikke hæmmer etableringen af det tilstrækkelige antal praktikpladser.

Erhvervsskolernes praktikpladsopsøgende indsats skal øges og professionaliseres: Erhvervsskolerne skal give eleverne vejledning, når de slutter grundforløbet og i perioden efter afsluttet grundforløb, indtil eleven får en uddannelsesaftale eller går i gang med anden uddannelse eller beskæftigelse. Som led i denne indsats skal skolerne have mulighed for at tilrettelægge korte praktikophold i virksomheder. Skolerne skal offentliggøre nøgletal på praktikpladsområdet, som kan anvendes til benchmarking.

2.3 Erhvervsuddannelserne skal passe til både de bogligt svage og stærke elever

Når flere unge i fremtiden skal gennemføre en erhvervsuddannelse, vil elevernes faglige forudsætninger blive mere forskelligartede.

Derfor skal grundforløbet i erhvervsuddannelserne tilrettelægges, så det passer til de unges forskellige behov. Erhvervsuddannelserne skal have tydelige adgangsveje rettet mod elever med meget forskellige forudsætninger. Erhvervsuddannelserne skal opdeles i trin, så alle kan få en kompetencegivende uddannelse, der passer til deres forudsætninger.

Grundforløbet skal være mere elev- og praksisnært: Grundforløbet skal være mere fleksibelt og praksisnært, så eleverne møder fagligheden inden for det valgte uddannelsesområde tidligt. Det skal forberede eleverne bedre til arbejdsmarkedet og bidrage til at mindske frafaldet.

Særlige grundforløb, som passer til elevernes kompetencer: Erhvervsskolerne skal ved indgangen til grundforløbet vurdere elevernes kompetencer og skal udbyde særlige grundforløb for grupper af elever, som har brug for mere stabile sociale rammer om undervisningen, og elever, som har brug for undervisning i det danske sprog og i dansk kultur- og samfundsforståelse.

Ny ungdomsklasse: Der skal ske en målretning af undervisningen efter 9. klasse. 10. klasse skal erstattes af en ny ungdomsklasse, som skal være rettet mod de unge, der har brug for at forbedre deres forudsætninger for først og fremmest at tage en erhvervsuddannelse. Der skal ikke ske en visitation til ungdomsklassen, men forud for optagelse i ungdomsklassen skal skolen og elevens vejleder i elevens uddannelsesplan begrunde elevens behov for faglig opkvalificering og modenhed. Ungdomsklassen vil bestå af ét eller evt. to moduler af 20 uger med almen undervisning, brobygning og mu-

lighed for praktikophold, målrettet de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Fleksible adgangsveje for unge med svage forudsætninger: Forberedelse af unge med svage forudsætninger eller med ringe motivation til at starte en erhvervsuddannelse skal fremmes gennem trainee-forløb eller praktiske adgangsveje. For det statslige område er der indgået en aftale mellem staten og personaleorganisationerne om oplæring på særlige vilkår (integrations- og oplæringsstillinger).

Trindeling af uddannelserne: For at skabe klare uddannelses tilbud til unge med såvel stærke som svage forudsætninger for uddannelse samt for at sikre en tydeligere adgang til videregående uddannelse skal erhvervsuddannelserne opdeles i trin. Hvert trin skal afspejle en jobprofil, som har et modsvar på arbejdsmarkedet. I helt særlige tilfælde kan trindeling fraviges. Den enkelte elev skal endvidere have bedre mulighed for at vælge forskellige niveauer i fagene.

Erhvervsuddannelserne skal udfordre de stærke unge: Alle erhvervsuddannelser på 3 år og derover skal være en tydelig adgangsvej til korte videregående uddannelser, jf. afsnit 4 i kapitel 3.

2.4 Erhvervsgrunduddannelsen skal give flere unge en uddannelse

Nogle unge har ikke forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse. For disse unge er erhvervsgrunduddannelserne et velegnet tilbud. Erhvervsgrunduddannelsen er tilpasset den enkelte elev, består i høj grad af praktik og har et skoleforløb, som er sammensat af elementer fra en række uddannelsesområder, herunder erhvervsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser. Men erhvervsgrunduddannelserne bruges for lidt.

Derfor skal kommunerne forpligtes til at bruge erhvervsgrunduddannelserne, og uddannelserne skal kunne udbydes på erhvervsskolerne. Produktionsskolerne skal tilbyde eleverne uddannelse og oplæring, som kan give merit i de kompetencegivende uddannelser. Og ydelsen på produktionsskolerne skal sættes ned til SU-niveau for at tilskynde de unge til at begynde på en kompetencegivende uddannelse.

Kommunal forpligtelse til at anvende erhvervsgrunduddannelse: Kommunerne skal forpligtes til enten selv at oprette erhvervsgrunduddannelser for unge i en utilfredsstillende uddannelses- eller beskæftigelsesmæssig situation eller henvise disse unge til erhvervsgrunduddannelse på en erhvervsskole eller en produktionsskole.

Præcisering af målgruppen for erhvervsgrunduddannelsen: Målgruppen for erhvervsgrunduddannelsen skal præciseres, så det tydeligt fremgår, at uddannelsen retter sig mod unge, der ikke umiddelbart kan gennemføre en erhvervsuddannelse.

Fjernelse af barrierer, der indebærer praktikpladsbegrænsning: Det skal sikres, at reglerne for oprettelse af praktikpladser ved erhvervsgrunduddannelser – eller den måde, som de anvendes på i praksis – ikke udgør en barriere for oprettelse af sådanne praktikpladser.

Målbretning af produktionsskoleforløb: Produktionsskoleforløbene skal målrettes, så de som hovedregel indeholder meritgivende brobygningsforløb til kompetencegivende uddannelse.

Ændring af produktionsskoleydelsen: For at øge de unges incitament til kompetencegivende uddannelse skal produktionsskoleydelsen sættes ned til SU-niveau.

2.5 Frafaldet på ungdomsuddannelserne skal ned

Næsten hver tredje, der starter på en erhvervsuddannelse, gennemfører ikke. 16 pct. af de matematiske elever og 20 pct. af de sproglige elever i det almene gymnasium afbryder deres uddannelse uden eksamen. Og på hf og htx er frafaldet væsentligt højere.

Det store frafald skal ned. Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner skal forpligtes til at udarbejde en hand-

lingsplan for, hvordan de vil sikre, at færre elever falder fra. Der skal laves indsatsaftaler med skoler med vedvarende store frafaldsproblemer. Vejledningen på uddannelserne skal forbedres. På erhvervsuddannelserne skal der etableres mentorordninger for de elever, der mangler støtte. Og der skal laves introduktionsforløb, tutorordning, studiebog og værkstedsundervisning på de gymnasiale uddannelser for at nedbringe frafaldet.

Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner skal lave handlingsplan for øget gennemførelse: Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner skal forpligtes til at udarbejde en årlig handlingsplan for øget gennemførelse, herunder mål for gennemførelse på de forskellige uddannelsestrin og -retninger. Handlingsplanen skal drøftes årligt i institutionens bestyrelse. Resultater og strategi skal offentliggøres på uddannelsesinstitutionens hjemmeside og evalueres årligt.

Indsatsaftaler med skoler med store frafaldsproblemer: Undervisningsministeriet skal etablere indsatsaftaler med institutioner, der har vedvarende problemer med at reducere frafaldet.

Bedre vejledning af eleverne: Vejledningen om uddannelses-, praktik- og erhvervsmuligheder skal styrkes i erhvervsuddannelsernes grundforløb. Det kan fx ske ved korte praktikophold i virksomheder for elever, der begynder ad skoleadgangsvejen. Skolerne skal forpligtes til at gennemføre en styrket op-søgende indsats i forhold til elever med særligt behov og deres forældre.

Mentorordninger, skolemiljø og rådgivning: På erhvervsuddannelserne skal der etableres en mentorordning for de elever, der mangler støtte i form af voksenkontakt. Skolemiljøet skal forbedres, og de psykologiske rådgivningsfunktioner skal styrkes.

Nye tiltag for lavere frafald: Frafaldet i de gymnasiale uddannelser skal bringes ned. Det skal bl.a. ske ved introduktionsforløb, tutorordning, studiebog og værkstedsundervisning.

Gennemsigtighed om overgang til videregående uddannelser: Studievalgscentrene skal formidle erfaringer for, hvordan de gode institutioner sikrer høj overgang til videregående uddannelser og lavt frafald, jf. afsnit 4 i kapitel 3.

2.6 Erhvervsuddannelserne skal uddanne til nutidens og fremtidens arbejdsmarked

Udviklingen på arbejdsmarkedet skaber løbende behov for nye uddannelser, som går på tværs af de historiske strukturer på arbejdsmarkedet. Hidtil har erhvervsuddannelserne været for langsomme til at sikre nye uddannelser til nye behov. Det gælder fx på it-området.

Der skal skabes bedre grundlag for at uddannelsesdække flere beskæftigelsesområder end i dag og hurtigere tilpasse uddannelsesudbuddet til nye behov på arbejdsmarkedet. Styringen af udviklingen af uddannelserne skal være mere dynamisk og strategisk. Skolernes grundlag for at tilrettelægge individuelle erhvervsuddannelser skal styrkes. Undervisningens kvalitet skal styrkes og lærerne skal have solidt kendskab til den branche- og fagteknologiske udvikling.

Bedre og hurtigere uddannelsesdækning af nye beskæftigelsesområder: For at sikre en løbende tilpasning af erhvervsuddannelserne til arbejdsmarkedets behov skal der etableres en analyse- og prognosevirksomhed, som systematisk skal identificere behovet for nye og tværgående uddannelser. Hvis de eksisterende faglige udvalg ikke reelt påtager sig at dække behovet, skal behovet dækkes ved at nedsætte særlige udviklingsudvalg til at løse opgaven.

Individuelle erhvervsuddannelser: Der skal være bedre mulighed for at sammensætte individuelle erhvervskompetencegivende uddannelser, herunder forløb der går på tværs af uddannelses- og beskæftigelsesområder.

Mere overskueligt uddannelsessystem for alle brugere: De erhvervsrettede ungdomsuddannelser skal sammentænkes i en rammelov med fælles generelle bekendtgørelser samt med bekendtgørelser for de enkelte uddannelser. Der skal etableres en

mere enkel og dynamisk mål- og rammestyring samt øget vægt på målstyring frem for tidsstyring af de enkelte uddannelsesforløb.

Den erhvervspædagogiske læreruddannelse skal være tidssvarende: Lærernes faglige og pædagogiske forudsætninger skal ajourføres i forhold til nuværende krav og til fremtidens udfordringer, ligesom lærerne skal have et solidt kendskab til den branche- og fagteknologiske udvikling. I den kommende revision af pædagogikum for den erhvervs-pædagogiske læreruddannelse skal kravene til lærernes pædagogiske it-kompetencer øges.

Undervisningens kvalitet skal styrkes: Skolernes resultatopfyldelse skal måles og evalueres systematisk. Skolerne skal systematisk arbejde med kvalitetssikring og kvalitetsudvikling og bl.a. i samarbejde med det lokale erhvervsliv kvalitetsudvikle pædagogikken og undervisningen. Alle skoler skal indgå i benchmarking med andre erhvervsskoler.